

Nawoord onderzoek Jeugdhulp

De rekenkamer heeft kennisgenomen van de constructieve reactie van het college op het onderzoek naar jeugdhulp in Hilversum. De rekenkamer constateert dat het college de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer graag meeneemt in het verdere beleid en uitvoering.

Op een paar punten van de reactie van het college gaat de rekenkamer graag in:

1. Het college stelt dat het een integrale visie op het sociaal domein heeft, waarvan jeugd een onderdeel is. Dat is volgens het college de reden waarom er geen apart beleidsplan jeugd is. De rekenkamer heeft kennisgenomen van deze integrale visie en constateert dat het overkoepelende sociaal domein-beleid diverse doelen kent, op verscheidene niveaus: ambities, strategische doelen, procesmatige doelen, intenties, en uitgangspunten. Dit stelsel van doelstellingen is echter niet geheel consistent. Het effect daarvan is dat de grote lijn van het jeugdbeleid ontbreekt, of althans niet als zodanig herkenbaar is. Hierdoor is er geen zicht op prioriteiten en ontbreekt focus. De ontwikkeling van een Lokaal Transformatieplan Jeugd kan aangegrepen worden om deze prioritering en focus aan te brengen en bovendien de samenhang met de integrale visie op het sociale domein zichtbaar te maken. Bovendien biedt de ontwikkeling van het Lokaal Transformatieplan Jeugd de kans om maatschappelijke partners in dit proces te betrekken, wat het draagvlak voor en de herkenbaarheid van de doelstellingen (ook voor partijen buiten het raadhuis) ten goede komt. De rekenkamer juicht het dan ook toe dat het college in zijn reactie aangeeft het Transformatieplan Jeugd samen met de maatschappelijke partners verder in te kleuren.
2. Het college vraagt of de rekenkamer in haar onderzoek een causaal verband heeft aangetoond tussen de inkoopprocedure (Open House) en het effect dat er veel keuze is en het lastig navigeren is voor betrokkenen. Bovendien stelt het college dat de rekenkamer de voor- en nadelen van andere inkoopvormen niet noemt in haar onderzoek. De rekenkamer heeft zelf geen onderzoek gedaan naar de (verschillende) inkoopvormen, maar baseert zich op onderzoeken die door derden zijn gedaan naar inkoop en jeugd (gepubliceerd onder andere op www.gemeente.nu). Aanvullend wijst de rekenkamer graag op een recent gepubliceerd artikel op www.binnenlandsbestuur.nl van 17 juni 2019. Hierin stelt minister De Jonge van VWS dat “het ontzagwekkend groot aantal gecontracteerde aanbieders” als gevolg van de Open House constructie in de jeugdhulp een belemmering is voor gemeenten om de transformatiedoelen te bereiken. De rekenkamer heeft zich in haar onderzoek beperkt tot de voor- en nadelen van de Open House systematiek omdat deze geldt voor 80% van de ingekochte zorg door de regio Gooi en Vechtstreek. Een analyse van voor- en nadelen van andere vormen van inkoop viel dan ook buiten de scope van dit rekenkameronderzoek.
3. Het college vraagt de rekenkamer om advies op welk detailniveau de raad bijvoorbeeld geïnformeerd zou moeten worden. Als concreet voorbeeld van het detailniveau waarop de raad zou kunnen sturen, noemt de rekenkamer “vermindering van specialistische zorg (x%) over een periode van y jaar”. Essentieel daarbij is dat wordt aangegeven op welke wijze men dit denkt te realiseren. Dan is het stuurbaar. Uiteraard zijn (vele) andere doelstellingen en indicatoren denkbaar. Echter, het gaat er in eerste instantie om prioriteit aan te brengen in de beleidsdoelstellingen. De uitdaging vervolgens is de *belangrijkste* indicatoren te benoemen voor de *belangrijkste* gemeentelijke doelen en daarvoor de *belangrijkste* cijfers/informatie bijeen te brengen. De ontwikkeling van het Lokaal Transformatieplan Jeugd, zie punt 1 van dit nawoord, biedt hiervoor een goede kans.
4. Het college stelt dat sturen en voorspellen een zoektocht is voor veel gemeenten en dat de sturingsmogelijkheden van de raad op dit moment niet heel groot zijn. De rekenkamer onderschrijft de bewering van het college dat veel gemeenten nog zoekende zijn en het systeem van kaderstelling en monitoring voor veel gemeenten nog in ontwikkeling is. Zolang dit systeem nog niet naar wens functioneert adviseert de rekenkamer dat het college regelmatig gesprekken met de raad organiseert om de raad voeling te laten houden met de voortgang en als college

kennis te nemen van de behoeften van de raad. Omdat verantwoordingsinformatie nog niet is uitontwikkeld of niet volledig is (zoals bijvoorbeeld de Monitor Sociaal Domein), is dat geen reden om die niet met de raad te delen¹. De raad moet roeien met de riemen die het college op dit moment kan bieden. Daarbij moeten raad en college samen optrekken, door met elkaar en met partners in het veld in het gesprek te blijven over het verhaal achter de cijfers.

Namens de Rekenkamer Hilversum,

dr. Robert Elenbaas
voorzitter

¹ Zie motie M19/31 "Evaluatie leidt tot inzicht"